

Boeken lezen over Afrika

Als je naar een schaakpartij kijkt zonder de spelregels, zie je alleen maar een stel poppetjes die heen en weer geschoven en regelmatig van het bord gehaald worden. De poppetjes en de geometrie van het schaakbord zijn mooi, maar dan houdt het wel een beetje op. Als je de spelregels wel kent, komt er een dimensie bij. Als de poppetjes van het bord gehaald worden, weet je dat ze verslagen zijn, je ziet nu ook een veldslag met paarden, torens, pionnen en een koningin die iedereen aankan.

Hetzelfde gebeurt door boeken over Afrika te lezen. Je ziet niet alleen een groep leeuwen met kleine welpjes. Je weet ook dat er ooit een verweesd welpje door mensen opgevoed is en dat ze als volgroeide leuwin nog steeds met haar baasje op één veldbedje sliet. (Born Free). Je ziet niet alleen die bushman-gids met zeemleren rokje die je rondleidt. Je weet ook dat het originele bushman-volk, dankzij een enorme kennis van de natuur, in de woestijn kon overleven. Terwijl de eerste kolonisten ze meer als beest, dan als volwaardig mens beschouwden. (The Burning Shore).

Je ziet niet alleen die aardige mevrouw die jouw gastenverblijf schoonmaakt. Je weet dat zij iemand kan zijn die haar man en drie van haar zes kinderen verloren heeft. Die van het geld dat ze verdient al haar kleinkinderen en 2 schoondochters onderhoudt, omdat zij de enige is die werk heeft. (Singing Away the Hunger).

Uiteraard kun je ook veel naar National Geographic en Discovery Channel kijken. Ook de lokale gidsen en reisbegeleiders zullen heel veel vertellen over hun land, de natuur en cultuur. Alleen vind ik persoonlijk dat je door letterlijk mee te leven met de hoofdpersonen in je boek, een soort "inside information" krijgt die je anders nooit zou ervaren. Daarom hieronder een overzicht van de boeken over Afrika die ik echte aanraders vind. Het is een mix van fictie, non-fictie, wetenschappelijke studies en ook folklore!

Mariolein Hoevenaar, december 2002

Aanbevolen boeken over Afrika

Algemeen:

- Africa door John Reader, 1997, 1998
- Under African Skies, 1997
- Naar Afrika door diverse auteurs, 1998

Over dieren:

- Born Free door Joy Adamson, 1960
- Cry of the Kalahari door Mark and Delia Owens
- When Hippo was Hairy door Nick Greaves, 1988
- When Lion could fly door Nick Greaves, 1993
- Elephant Memories door Cynthia Moss, 1988
- The fate of the Elephant door Douglas Chadwick, 1992

Botswana:

- Cry of the Kalahari door Mark and Delia Owens, 1984
- Okavango, de laatste Oase door Frans Lanting, 1993

Kenia:

- Ik droomde van Afrika door Kuki Gallman, 1999
- Wetten van de Wildernis door Francesca Marciano, 1998
- De blanke Masai door Corinne Hofmann

Lesotho:

- Singing away the Hunger door Mpho 'Matsepo Nthunya, 1996

Mali:

- Het Zandkasteel door Ton van der Lee, 2002

Mozambique:

- In Afrika door Adriaan van Dis, 1996

Namibië:

- The Burning Shore door Wilbur Smith, 1985
- The Sheltering Dessert door Henno Martin, 1983
- Solitaire door Ton van der Lee, 2001
- Himba Nomads of Namibia door M. Jacobsohn (tekst), P.& B. Pickford (foto's), 1998

Zambia:

- Survivor's Song door Mark and Delia Owens, 1992

Zuid-Afrika:

- Power of the Sword door Wilbur Smith, 1986
- Rage door Wilbur Smith, 1987
- Kikuyu door Etienne van Heerden, 1996
- Het beloofde Land door Adriaan van Dis, 1990

Korte beschrijving

Algemeen:

Africa door John Reader, 1997, 1998

Een boek over de totale geschiedenis van Afrika. Van geologische formatie tot en met de hedendaagse geschiedenis. Het is dik met kleine lettertjes en af en toe is het doorzetten maar als je het uit hebt weet je wel hoe het echt met Afrika zit. Dat de eerste mens hier vandaan komt, dat bevolking hier altijd het meest geleden heeft onder vreselijke plagen en ziektes. Dat de grond arm is en de invoering van de bananen een zegen. Dat de 'cowry' (het kleine witte schelpje van de porseleinslak) dat je vaak als versiering ziet, tot 1952 nog steeds als betaalmiddel gebruikt werd. Dat men slavernij al kende voordat de blanken er hun 'global business' van maakten. Hoe de Afrikaanse Staten door de Amerikanen en Russen als pionnen in hun koude oorlog zijn gebruikt. Enz.enz.

Reader heeft de Alan Paton Award 1998 voor dit boek gekregen en wat mij betreft absoluut terecht!

Under African Skies door diverse auteurs, 1997

Een verzameling korte verhalen van uitsluitend Afrikaanse schrijvers. Ieder verhaal wordt vooraf gegaan door een introductie over de schrijver zelf. Oorlog, geesten, armoede, alle elementen die we kennen, maar dan gezien door de mensen wiens wereld het is.

Naar Afrika door diverse auteurs, 1998

Een verzameling korte verhalen van verschillende westerse en Afrikaanse schrijvers. Een goed boek voor als je in een kort tijdsbestek toch van alles wat over Afrika wilt lezen.

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639

Over dieren:

Born Free door Joy Adamson, 1960

Joy Adamson, vrouw van de senior game warden (wildpark beheerder) van de Northern Frontier Province in Kenia krijgt in 1956 (!) drie piepjonge welpjes onder haar hoede. Hun moeder is doodgeschoten. Als na enkele maanden blijkt dat het ondoenlijk is drie snelgroeiende leeuwen in huis te houden besluiten de Adamsons de twee grootste in een dierentuin in Europa onder te brengen. Elsa, de kleinste en meest aanhankelijke, blijft in Kenia. Adamson beschrijft hoe Elsa tussen de mensen opgroeit en hoe ze uiteindelijk weer in de natuur wordt teruggebracht. Maar ook als ze volwassen is, en weer in het wild leeft, komt ze altijd haar pleegouders begroeten. Dit boek is het waargebeurde verslag van een van de opmerkelijkste vriendschappen tussen mens en wild dier die er ooit is voorgevallen.

Cry of the Kalahari door Mark and Delia Owens

Mark en Delia Owens, beiden bioloog, woonden zeven jaar in een tent in de Kalahari om onderzoek te doen naar de bruine hyena. Ze kamperen letterlijk tussen de leeuwen, hyena's, jakhalzen, springbokken, hagedissen, vogels, enz. Een hilarische beschrijving over hoe ze weten te overleven. Daarnaast een zeer makkelijk leesbare wetenschappelijk verantwoorde beschrijving van hun onderzoek naar de bruine hyena, Kalahari leeuwen en blackbacked jakhalzen. (Zie ook: Botswana)

When Hippo was Hairy door Nick Greaves, 1988

When Lion could fly door Nick Greaves, 1993

Verzameling grappige inheemse sprookjes over alle dieren die je in Afrika tegenkomt. Verklaard wordt waarom het nijlpaard op het gras poept, waarom de cheeta hondenklauwen heeft, enz. Bij iedere diersoort worden wat algemene feiten vermeld.

Elephant Memories door Cynthia Moss, 1988

Cynthia Moss heeft jarenlang onderzoek gedaan naar de olifanten in het Keniaanse Amboseli National Park. In dit boek beschrijft ze het dagelijkse leven van en de sociale structuren van de verschillende families olifanten die in het park leven. Als je dit boek gelezen hebt zie je niet zomaar een grijze kolos die op een tak staat te kauwen. Dan weet je dat het bijzonder sociale dieren zijn, die graag zoveel mogelijk contact met elkaar hebben en die naaste en verre familie onderscheiden.

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl

Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639

The fate of the Elephant door Douglas Chadwick, 1992

Dit boek is door de bioloog Chadwick geschreven als reactie op het bijna uitsterven van de olifant. Hij reist de hele wereld over om de stand van zaken op te nemen. Hij ziet een olifant in de dierentuin in Amerika die schildert. (Dit is geen typefout!) Hij bezoekt de "tamme" olifanten in Azië, de koninklijke witte olifanten in Thailand, gaat met pygmeegidsen op zoek naar de kleine bosolifanten in Centraal Afrika, enz. enz. Dit boek gaat niet alleen over olifanten, maar vooral ook over de mensen met wie ze (moeten) samenleven.

Botswana:

Cry of the Kalahari door Mark and Delia Owens, 1984

Mark en Delia Owens, beiden bioloog, woonden zeven jaar in een tent in de Kalahari om onderzoek te doen naar de bruine hyena. Ze kamperen letterlijk tussen de leeuwen, hyena's, jakhalzen, springbokken, hagedissen, vogels, enz. Een hilarische beschrijving over hoe ze weten te overleven. Daarnaast een zeer makkelijk leesbare wetenschappelijk verantwoorde beschrijving van hun onderzoek naar de bruine hyena, Kalahari leeuwen en 'blackbacked' jakhalzen. (Zie ook: Survivor's Song)

Okavango, de laatste Oase door Frans Lanting, 1993

Soms zeggen beelden meer dan woorden. Bekijk dit prachtige fotoboek en oordeel zelf.

Kenia:

Ik droomde van Afrika door Kuki Gallman, 1999

Het autobiografische verhaal van Kuki Gallman, die met man en zoontje in de zeventiger jaren in Kenia op een cattle ranch van ca. 100.000 ha gaat wonen. Alle drie vinden ze de natuur en het landschap geweldig en zijn ook de eerste particulieren in het gebied die 'anti-poaching' patrouilles instellen. Als eerst haar man en later haar zoon overlijdt besluit Gallman zich helemaal op het natuurbehoud toe te leggen.

Lees dit boek niet als je bang voor slangen bent. Lees het wel als je wilt weten hoe iemand na het verlies van haar meest dierbaren toch de kracht in weet te vinden om overeind te blijven en haar leven zin te geven.

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639

Wetten van de Wildernis door Francesca Marciano, 1998

Een zelfbewuste mondaine jonge Italiaanse vrouw, besluit tijdens een vakantie in Kenia om te blijven. Ze wordt niet verliefd op een, maar op twee mannen. Dat loopt natuurlijk niet goed af, maar het oergevoel dat je alleen de Afrikaanse wildernis voelt maakt veel goed. Eerlijke en humoristische beschrijving van het leven van de 'expat'gemeenschap in Nairobi.

De blanke Masai door Corinne Hofmann

Het ongelofelijke maar waargebeurde verhaal van de Zwitserse Corinne Hofmann die met een traditionele Masaikrijger trouwt, een kind krijgt en vijf jaar met hem in Kenia woont. Eerst in een hutje van takken, klei en stro in het achterland, later in een huisje vlakbij Mombassa. In het dorpje leeft Corinne precies hetzelfde als de andere vrouwen. Een dieet van geitenmelk, thee, maïsmeel en soms vlees. Ze raakt ondervoed, krijgt meerdere malen malaria en zelfs hepatitis. Haar enorme liefde voor haar man houdt haar op de been en ze geniet van het eenvoudige leven. Als ze later om gezondheidsredenen naar Mombassa moet verhuizen en de situatie met haar man, die ziekelijk jaloers wordt, onhoudbaar wordt, besluit ze met haar dochtertje terug naar Zwitserland te gaan. Er staan foto's in het boek, anders zou je niet geloven dat het waar gebeurd is.

Lesotho:

Singing away the Hunger door Mpho 'Matsepo Nthunya, 1996

Wist je dat er mensen zijn die zo arm zijn dat ze alleen maar graszaadjes kunnen eten? Ik ook niet totdat ik dit boek las. Het is het levensverhaal van Mpho uit Lesotho. Ze vertelt over haar jeugd, haar huwelijk en kinderen, het leven in de bergen van Lesotho, haar geloof in geesten, god en witchdoctors. Mpho woont nu in de "moderne" stad, maar ze was het gelukkigst toen ze in bergen een "primitief" leven leidde.

Mali:

Het Zandkasteel door Ton van der Lee, 2002

De Nederlands filmproducent die de westerse ratrace achter zich heeft gelaten om in Afrika een nieuw leven op te bouwen, woont tegenwoordig in Mali. In een huis dat hij zelf heeft laten bouwen op basis van een tekening die Salvador Dali ooit voor hem maakte. Van der Lee vertelt hoe het is om in Djenné te leven, en over de manier waarop huizen hier eeuwenlang gebouwd zijn. Een eigen sprookjeskasteel in Afrika, dat lijkt een droom die waarheid is geworden. Toch blijft Van der Lee twijfelen.
Zie ook: Solitaire

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639

Mozambique:

In Afrika door Adriaan van Dis, 1996

In dit boek reist Van Dis door Mozambique, vlak nadat de burgeroorlog (1981-1992) is afgelopen. De herinneringen zijn vers en gruwelijk. Kindsoldaten vertellen hoe ze uit hun dorp door de Renamo ontvoerd zijn en gebruikt werden als dragers, brandstichters en moordenaars. Het is geen romantisch plezierreisje, overal liggen nog mijnen, staan stukgeschoten gebouwen, enz. Bendes bandieten zwerven nog rovend en moordend rond. Van Dis kan heel knap vertellen, het boek is gruwelijk en tegelijk spannend en ontroerend.

Namibië:

The Burning Shore door Wilbur Smith, 1985

Een jonge Française die op weg was naar Kaapstad, spoelt nadat haar schip getorpedeerd is, aan op het strand van Namibië waarachter de woestijn begint en niemand woont. Ze wordt gevonden door een bushman echtpaar dat haar door de woestijn leidt, terwijl haar eigen familie een grootscheepse zoekactie opstart... Een spannend avonturenboek dat tegelijk een beeld geeft van het leven van de bushman in de woestijn en de manier waarop de eerste wereldoorlog in Namibië door de Duitsers en Engelsen beleefd werd. Ook de diamanten, een van de grootse rijkdommen van Namibië worden niet vergeten. Zie ook Rage en Power of the Sword

The Sheltering Dessert door Henno Martin, 1983

Twee Duitse geologen besluiten, ten tijde van de tweede wereldoorlog, niet af te wachten tot ze door de Engelsen geïnterneerd zullen worden en vluchten naar de Namib Naukluft woestijn. A la Robinson Crusoe moeten ze leren zonder technische hulpmiddelen en een Albert Heijn om de hoek in de barre natuur te overleven. Een meer filosofisch boek waarin beschreven wordt hoe mooi de woestijn is en hoe moeilijk het is om als moderne westerse mens ineens weer primitief te gaan leven. (En dan zonder tv-camera's en medisch hulpteam, zoals in de tv-serie Expeditie Robinson)

Solitaire door Ton van der Lee, 2001

Een Nederlands filmproducent laat de westerse ratrace achter zich om in Afrika een nieuw leven op te bouwen. Hij gaat in Solitaire wonen, een gehucht middle of nowhere in Namibië. Hij geniet van zijn nieuwe leven en droom die uitgekomen is, maar dan ... Voor Nederlanders natuurlijk heel herkenbaar geschreven. Het had je broer / zoon / vriend kunnen zijn die in zijn brieven aan je verteld over wat hij allemaal meemaakt. Van der Lee schrijft niet alleen over de woestijn, maar ook over de korte reizen naar de Okavango Delta, de Tsodilo Hills en het Kaokoveld die hij vanuit Solitaire maakt. Zie ook: Het Zandkasteel

Himba Nomads of Namibia door M. Jacobsohn (tekst), P. & B. Pickford (foto's), 1998

In het noorden van Namibië wonen de Himba's, een zogenaamd natuervolk dat nog op traditionele wijze leeft. Het zijn hele mooie mensen om te zien, gekleed in lendendoek, getooid met kettingen en kunstig gevlochten haar. Omdat ze zich met een mengsel van geitenboter en klei insmeren om hun huid tegen de moordende zon te beschermen, zien ze er roodachtig uit. De Himba's zijn nomaden die leven van de veeteelt.

Ook hier geldt: beelden zeggen vaak meer dan woorden. De foto's in dit boek laten de Himba's en de manier waarop zij leven in al hun facetten zien. De uitgebreide tekst beschrijft hun cultuur.

Zambia:

Survivor's Song door Mark and Delia Owens, 1992

Nadat Mark en Delia Botswana moesten verlaten, besluiten ze in Zambia hun wetenschappelijke werk voort te zetten. Dan blijkt dat hun nieuwe thuis bedreigd wordt door stropers. Het gevecht om de olifanten te beschermen is begonnen.

Dit boek geeft inzicht in de eeuwenoude strijd om de leefruimte tussen mens en dier.

Waarom de olifant beschermen als je zelf arm bent en honger hebt? (Zie ook: Cry of the Kalahari)

Zuid-Afrika:

Power of the Sword door Wilbur Smith, 1986

De zoon van de Française uit The Burning Shore, Sasha, woonachtig in Zuid Afrika, groeit op in een turbulente tijd. De tweede wereldoorlog breekt uit, in Zuid Afrika strijden de Afrikaners en Engelsen om de macht. Een Afrikaner die op Sacha's pad komt en zijn aartsvijand wordt, is Manfred. Daarnaast begint de zwarte bevolking zich te organiseren in hun verzet tegen de blanke overheersers, waar Sasha bij hoort.

Het vervolg op The Burning Shore is ook een spannend avonturenboek. Tegelijk krijg je inzicht in de complexe geschiedenis van de vele verschillende bevolkingsgroepen die in Zuid Afrika leven.

Zie ook: The Burning Shore en Rage

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl

Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639

Rage door Wilbur Smith, 1987

Sasha Courtney is getrouwd, lid van het parlement, eigenaar-directeur van verschillende diamantmijnen. Alles gaat voor de wind, ware het niet dat de apartheidstrijd in Zuid Afrika in volle hevigheid losbarst. Zal hij overleefd blijven?

Het vervolg op de Power of The Sword is indrukwekkend. De apartheid wordt vanuit alle verschillende gezichtspunten beschreven, de rijke conservatieve blanke engelse Sasha, zijn radicale vrouw Tara, de zwarte vrijheidsstrijder Moses, de extreme Afrikaner Manfred, enz. Ook weer avontuurlijk en romantisch en daardoor veel plezieriger te lezen dan een wetenschappelijk verantwoord geschiedenisboek. Zie ook: The Burning Shore en power of the Sword

Kikuyu door Etienne van Heerden, 1996

Dit autobiografische boek vertelt over de jeugd van Van Heerden, die in de zestiger jaren opgroeide in de Karoo. Zijn ouders runden een vakantie boerderij, waar allerlei kleurrijke figuren de zomer doorbrachten. Dit boek is een soort Zuid-Afrikaanse variant van "The house of the Spirits" van Isabel Allende, maar dan wreder. Het snikhete land, waar het amper regent en omstandigheden, een langzaam gek wordende vader, zijn meedogenloos. Op de achtergrond dreigt de apartheidstrijd. Daarnaast kan de jonge Van Heerden nog niet goed de werkelijkheid en fantasie uit elkaar houden. Of is de fantasie een vlucht uit de haast ondragelijke werkelijkheid?

Het beloofde Land door Adriaan van Dis, 1990

Van Dis reist door Zuid Afrika, vanuit Kaapstad naar de Karoo. Hij beschrijft de mensen die hij onderweg ontmoet. Het zwarte personeel, de moderne blanken en de aartsconservatieve "Boeren". Iedereen vertelt hem in vertrouwen hoe ze over " de anderen" denken.

Het leuke van dit boek is dat het Afrikaans van de vertellers en Nederlands van Van Dis naadloos in elkaar overgaan. Wrang is de conclusie dat er nog een lange weg te gaan is voordat alle partijen zich met elkaar verzoend zullen hebben. Schokkend is het verhaal van Sophie over de trein waarmee ze iedere dag samen met haar dorp van haar primitieve huisje op de 'lokasie' Khayelitsha naar Kaapstad reist. Vuil, vol met vloekende goorlappen die haar betasten en erger. Dan hebben wij echt niks te klagen over de NS!

OUTBACK AFRICA

Kanaalstraat 117 1054 XC Amsterdam The Netherlands Tel: +31-(0)20-7774479 Fax: +31-(0)20-7774245
E-mail: info@outbackafrica.nl Website: www.outbackafrica.nl K.v.K. Amsterdam: 34.113.75.00 ABN-AMRO Bank 54.74.99.639